

Δημήτριος Ροδοκανάκης: μία διαδρομή από τη Στοά 'Αγιος Ανδρέας Εδιμβούργου στη Στοά Ισότης Πειραιώς.

Κανένας έλλην τέκτων δεν παρουσιάζει τόσο μυστηριώδες βιογραφικό όσο ο πρίγκηπας. Καμία πλήρης -τεκτονική τουλάχιστον- βιογραφία δεν έχει γραφτεί γι' αυτόν, με αξιόπιστες ιστορικές πηγές. Έχουν λεχθεί πολλά σπουδαία και άλλα τόσα άσχημα γι' αυτόν. Πως αυτός προέκυψε αρχηγός των Ελλήνων Τεκτόνων "εν μία νυκτί"; Ποιός είναι πραγματικά ο ήρωας της εσπέρας; Τυχοδιώκτης; Φαντασιόπληκτος; Μεγαλομανής; Απατεών; Πλαστογράφος; Ή ένας ιδιαίτερα μορφωμένος απόγονος των αυτοκρατόρων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας; Θα δούμε, ότι ήταν κάτι από όλα αυτά ταυτόχρονα, και πολλά ακόμη!

Η εφημερίδα "Αστυ" στο φύλλο της 12ης Ιουλίου 1895, γράφει γι' αυτόν: *Δημήτριος Προς Δούκας 'Αγγελος Κομνηνός Παλαιολόγος Ροδοκανάκης, δέκατος πέμπτος τιτουλάριος αυτοκράτωρ της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, μέγας μάγιστρος του αυτοκρατορικού τάγματος του αγίου Κωνσταντίνου¹, ιππότης του Αετού και του Πελεκάνου, μέγας πρίγκηψ του Ροδοσταύρου και ιππότης καδώσχ.*

Η Μεγάλη Ανατολή της Ελλάδος, ιδρύθηκε ως γνωστόν στις 2 Ιουνίου του 1867². Από ιδρύσεως το 1867 μέχρι τον ερχομό του πρίγκηπος, δεν υπήρχε Μεγ.: Διδ.: στο Μεγ.: Συμβούλιο.

Οι πανέξυπνοι άγγλοι το πληροφορούνται και αναλαμβάνουν να ελέγξουν το νέο κράτος και τα εν γένει βαλκάνια μέσω ανθρώπου δικού τους. Οι έλληνες θέλουν βασιλικό αίμα για Μεγάλο Διδάσκαλο και ήδη η διχόνοια αρχίζει να διασπά τους τέκτονες, αφού από 8 Στοές το 1867 ήδη έχουν μείνει 3 το 1872³.

1 Rhodocanakis [His Imperial Highness the Prince ~] - The Imperial Constantinian order of St. George. A review of modern impostures and a sketch of its true history. By His Imperial Highness the Prince Rhodocanakis, London 1870.

2 Grand Lodge and Supreme Council of Greece - Official Report of the Proceedings relative to the foundation of the Grand Lodge of Greece and election of its Grand Master. Official report of the Proceedings relative to the establishment in Greece of the Supreme Council of the 33rd by the Prince Rhodocanakis. Athens, Freemason's Hall, London, 1872. Αντίγραφο σώζεται στη βιβλιοθήκη της UGLE και στα αρχεία του Αδ.: Ελ. Διαμαντάρα, που έκανε και ανατύπωση το 2013. Επίσης Π. Χατζηπάνος, Ελληνικός ελευθεροτεκτονισμός 1740-1950, 1951, σελ. 29.

3 Χατζηπάνος, όπ.π., σελ. 35.

Ο ήδη τέκτων Μισέλ Ροδοκανάκης, εύπορος έμπορος και τραπεζίτης, μετέπειτα κάτοικος Αθηνών, προτείνει τον πρίγκηπα ξάδελφό τους για Μεγάλο Διδάσκαλο. Αυτός ο Μισέλ, ήταν ο πρώτος Σεβάσμιος της Στοάς μας, που ιδρύθηκε στις 13/10/1882⁴. Ιδρυτικό μέλος της Στοάς μας ήταν και ο πρίγκηπας μας.

Πώς θα έρθει ως πρίγκηπας στην Ελλάδα ο Ροδοκανάκης, όταν οι τίτλοι ευγενείας απαγορεύονται από το Σύνταγμα;

Μήπως μας τον έστειλαν οι Άγγλοι, για να ελέγχουν αυτή την άκρη της Ευρώπης, δηλ. το βυζαντινό λαό, και να ενώσει δήθεν όλες τις διάσπαρτες Στοές στη Μολδαβία, Βλαχία (Ρουμανία), Τουρκία, Αρμενία, Ελλάδα, Μαυροβούνιο κλπ⁵; Ο Ροδοκανάκης ήταν ελληνικής καταγωγής, Έλληνας, γεννηθείς στη Σύρο (η καταγωγή είναι από τη Χίο), έμπορος στο Μάντσεστερ.

Σχετικό όραμα, είχαν και οι γάλλοι, όπου, με Έλληνες από την Κωνσταντινούπολη, δραστηριοποιούμενοι στη Στοά Πρόοδος, σχεδίαζαν την αναβίωση της νεοτουρκικής αυτοκρατορίας με ηγέτες τους Έλληνες, οπότε και είχαν μυσεί μυστικά στη Στοά το γιο του Σουλτάνου, Murad⁶.

Διαδρομή πρώτη: Ο Ροδοκανάκης, 25 ετών, αυτοαποκαλείται Prince of the Island of Schio, κάτι που τότε βασιζόταν σε υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος στην Αγγλία. Την όρεξη για πριγκηπική καταγωγή ίσως να του την άνοιξε ο μέγας πλαστογράφος Κωνσταντίνος Σιμωνίδης, που δραστηριοποιούνταν στο Λονδίνο εκείνη της εποχή⁷. Ο Σιμωνίδης έγραφε και πουλούσε πλαστά αρχαία χειρόγραφα και γενεαλογικά δέντρα και ίσως να είχε φτιάξει ένα και στο Ροδοκανάκη. Ο Ροδοκανάκης είχε φτιάξει αργότερα στην Αθήνα ένα πλαστό γενεαλογικό δένδρο για την οικογένεια Ράλλη⁸, η οποία είχε εταιρεία όπου εταίρος ήταν ο πρώτος μας Σεβ.: Μισέλ Ροδοκανάκης. Στους Ράλληδες που πήγαν να εξαπατηθούν ήταν μέλος της οικογένειας και ο Λουκάς, που ήταν τόσο φίλος του Σκυλίτση όσο και μέλος της Στοάς Ποσειδωνία. Ο πρίγκηπας μας είναι σχεδόν βέβαιο ότι είχε επαφές με τον

4 Φυσεντζίδης Μιχάλης - Βιογραφικό Λεξικό Ελλήνων Τεκτόνων, 2017, σελ. 601.

5 Προκύπτει εμμέσως από το κείμενο σε The Freemasons Magazine and Masonic Mirror, 30/10/1869, σελ. 354.

6 Βλ. τυπικό της Στοάς "Πρόοδος" 1871, και τη μελέτη του Svolopoulos, που είχε το αρχείο του Σκαλιέρη, την κόρη του οποίου είχε παντρευτεί. Ο Σκαλιέρης ήταν ιδρυτικό μέλος και Σεβ.: της Στοάς.

7 Schaper Rudiger, Η οδύσσεια του πλαστογράφου Κωνσταντίνου Σιμωνίδη, ελλην. μετάφρ. εκδ. Νεφέλη, 2012, σελ. 243. Ο Βάσος Τσιμπιδάρος αναφέρει: "Τις απάτες του Σιμωνίδη πρώτη απεκάλυψε το 1848 η εφημερίς "Νέα Ελλάς" και εν συνεχεία το περιοδικό "Πανδώρα" του 1851. Δεν μπορούσε πλέον να σταθή στην Ελλάδα. Πήγε στη Γερμανία και μετά στην Αγγλία. Εδώ ακριβώς γνώρισε και τον Δημήτριο Ροδοκανάκη, που γοητεύθηκε από τη γνωριμία του Σιμωνίδη και φυσικά πίστεψε τη δική του εκδοχή, ότι δηλαδή αυτά που εγράφησαν στην Ελλάδα εις βάρος του, ξεκινούσαν από τη ζήλεια διαφόρων διανοουμένων. Ο Σιμωνίδης, διαβολεμένος καθώς ήταν, βρήκε αμέσως το ευαίσθητο σημείο του Ροδοκανάκη, που ήταν τρομερά φιλόδοξος και φαντασμένος. Τον έπεισε ότι είναι ο νόμιμος κληρονόμος του αυτοκρατορικού τίτλου του Βυζαντίου και απ' ευθείας απόγονος του Κ. Ροδοκανάκη, που ήταν Ιατρός του Άγγλου βασιλέως Καρόλου του Β'. Από εδώ και πέρα ο Ροδοκανάκης όχι μόνον συνεργάζεται στενά με τον Σιμωνίδη, όχι μόνον αυτοτιλοφορείται πρίγκιψ, αλλά ετοιμάζει πλέον μόνος του απίθανες γενεαλογίες

ανυπάρχων προγόνων του".

8 Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 119.

Σιμωνίδη πριν το 1867, αφού εκείνη την εποχή ο Σιμωνίδης εξαφανίστηκε από την Αγγλία κηρυγμένος και ο Ροδοκανάκης έστειλε ένα γράμμα στο Λονδρέζικο περιοδικό Athenaeum, που δήθεν είχε λάβει από ένα μοναχό από την Αλεξάνδρεια, που του γνωστοποιούσε (του Ροδοκανάκη) ότι ο Σιμωνίδης απεβίωσε από λέπρα στην Αλεξάνδρεια. Με το Σιμωνίδη νεκρό (στην πραγματικότητα απεβίωσε περί τα 25 χρόνια αργότερα), δεν υπήρχε πια γνωστός πλαστογράφος για να υποπτευθεί η κοινή γνώμη.

Διαδρομή δεύτερη: Λαμβάνει την αγγλική υπηκοότητα στις 24/12/1867⁹, σε ηλικία 25 ετών, ως ήδη από πενταετία μόνιμος κάτοικος Μάντσεστερ (όπου είχε εταιρεία με το μεγαλύτερο αδελφό του Θεόδωρο¹⁰) και υπό τον όρο ότι θα κατοικεί μόνιμα στην αγγλία. Στο διαβατήριο γράφει "Πρίγκηπας Δημήτριος Ροδοκανάκης".

Διαδρομή τρίτη: Τρεις μήνες αργότερα, στις 20/3/1869 αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια¹¹.

Διαδρομή τέταρτη: Μυείται στον τεκτονισμό ταχύτατα. Στις 18/10/1869 μυείται στη Σκωτία στη Στοά Άγιος Ανδρέας του Εδιμβούργου, σε έκτακτη συνεδρία και στους 3 συμβολικούς βαθμούς¹². στις 19 του ίδιου μηνός στη Βασιλική Αψίδα· την επομένη 20 γίνεται ιππότης του Ναού· στις 20/11/1869 λαμβάνει τη βασιλική τάξη της Σκωτίας (Grand Chapter of HRDM)· το Δεκέμβριο έλαβε και διάφορους άλλους βαθμούς, συμπεριλαμβανομένων των 18ο, 30ο¹³. Στις 25/4/1870 τον 31ο και 32ο Β' και στις 28/4/1870 λαμβάνει από το Ύπατο Συμβούλιο της Σκωτίας τον 33ο Β'. Όλες αυτές οι πληροφορίες, μαζί με μία ψευδοβιογραφία του πρίγκηπος είναι καταχωρημένα για πρώτη φορά στο περιοδικό Freemason's Magazine and Masonic Mirror της εποχής (Δεκεμβρίου 1869, ιδίως σελ. 324), που έχουμε στην κατοχή μας, συντάκτης του οποίου ήταν ο John Yarker, εσωτεριστής τέκτων, ο οποίος βοήθησε την ίδια εποχή τον Albert Pike να αναθεωρήσει τα τυπικά του Σκωτικού Τύπου. Τις πληροφορίες αναμφίβολα έδωσε ο Ροδοκανάκης στον Yarker. Ο πρίγκηπας εκδίδει και ένα ψευδο-βιβλίο για το δήθεν "Κωνσταντίνιο τάγμα του Αγίου Γεωργίου" το 1870, όπου αναφέρει τις ίδιες πληροφορίες, με πηγή το ως άνω περιοδικό, στο Λονδίνο, και αναχωρεί από τη χώρα.

Διαδρομή πέμπτη: Τέλη Σεπτεμβρίου 1871 ο πρίγκηπας μας είναι στη Ρώμη¹⁴. 6 μηνών Τέκτων, αλλά με 33 βαθμούς, μόνο με αγγλική ιθαγένεια, με διαβατήριο που λέει ότι είναι πρίγκηπας, έχοντας γράψει βιβλίο όπου φαίνεται ότι είναι μέγας μάγιστρος του Κωνσταντίνιου Αγίου Γεωργίου, ο πρίγκηπας κατηγορείται για την

9 Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 144.

10 Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 184.

11 Βασιλικό Διάταγμα της 20/3/1869, όπως αναφέρεται στην υπ'αρ. 1010/8-7-1895 απόφαση του Πρωτοδικείου Σύρου (σε Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 195).

12 The Freemasons Magazine and Masonic Mirror, 30/10/1869, σελ. 354.

13 Ερεδώμ 2-3, 2014, σελ. 184.

14 Γράμμα του Magnus Lagerberg σε Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 168.

Ελλάδα έτοιμος να καταπλήξει τα πλήθη. Στο δρόμο για την Ελλάδα, σε μία Στοά στη Ρώμη, συναντά το βασιλικό υποκόμο του βασιλιά της Σουηδίας και της Νορβηγίας. Ο τελευταίος περιγράφει τον πρίγκηπά μας ως νέο (ήταν 31 ετών) με όμορφο και φωτεινό πρόσωπο, με γαλανά μάτια, ξανθά μαλλιά, βαθιά μόρφωση και τεράστια βιβλιοθήκη για την οποία θα μιλήσουμε κατωτέρω. Ήδη μιλούσε αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ίσως και λατινικά και γερμανικά.

Διαδρομή έκτη: Φτάνει στην Ελλάδα τέλη του 1871¹⁵. Οι Έλληνες Τέκτονες τον αποδέχονται αμέσως. Η πρώτη Ελληνική Ομοσπονδία Στοών έχει ήδη ιδρυθεί από το 1867, υπό την επωνυμία "Μεγάλη Ανατολή της Ελλάδος" και στα αγγλικά "Grand Lodge of Greece of Free and Accepted Masons", σε συντακτική Γενική Συνέλευση όπου Αντιπρόσωπος της Αθηναϊκής Στοάς "Πανελλήνιον" ήταν ο νομομαθής προπρόπάππος μου Αριστείδης Γλαράκης¹⁶. Την άνοιξη του 1872 διασχίζει τον ελλαδικό χώρο για να πείσει τα μέλη των Στοών να συναντηθούν στην Αθήνα σε Γενική Συνέλευση για εκλογή Μεγάλου Διδασκάλου.

Έτσι εκλέγεται ως ο πρώτος Μεγάλος Διδάσκαλος της Μεγάλης Ανατολής στις 9/7/1872¹⁷.

Τρεις ημέρες αργότερα, αυτοαποκαλείται 'Υπατος Μέγας Ταξιάρχης εν Ελλάδι, ιδρύει δυνάμει των Συνταγμάτων του Α.Α.Σ.Τ. (αποκαλούμενα Συντάγμα του 1786 του Μεγάλου Φρειδερίκου¹⁸) και ιδρύει 'Υπατον Συμβούλιο στην Ελλάδα στις 12/7/1872¹⁹.

Στις 13/10/1882 εγκαθιδρύει ως ιδρυτικό μέλος της, τη Σ.: Στ.: Ισότης στον Πειραιά και της προσδίδει τον αριθμό μέλους στην ομοσπονδία "Γ", δηλ. 10. Πρώτος Σεβ.: της Σ.: μας γίνεται ο Μισέλ Ροδοκανάκης, εξάδελφος του πρίγκηπος. Δεν διασώζονται στοιχεία μέλους σε άλλη Στοά του πρίγκηπος παρά μόνο στη Στοά μας.

Επανεκλέγεται Μεγάλος Διδάσκαλος επί 4 τριετίες, μέχρι το 1884. Εν τω μεταξύ το 1874 πτωχεύει στην Αγγλία λόγω των τεραστίων χρεών του. Κατοικεί κυρίως στη Σύρο, παντρεύεται τον 6/1881, σε ηλικία 41 ετών, στην Κυψέλη, την 18χρονη εγγονή του ναύαρχου Κανάρη. Κάνει μία κόρη το 1882 και ένα γιό, ο οποίος όμως απεβίωσε σε πολύ μικρή ηλικία. Συν-ιδρύει τη Στοά μας το ίδιο έτος. Χωρίζει. Αργότερα παντρεύεται την υπηρέτριά του Ευθυμία Σαμοθράκη το 1895 στη Σύρο. Απεβίωσε το 1902.

---

15 Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 171.

16 Ιδρυτικό Καταστατικό της 16/12/1872, σελ. 21.

17 Χατζηπάνος, όπ.π., σελ. 34-35.

18 Μύθος. Βλ. στη μελέτη μας "Τα Συντάγματα του 1786 του Α.Α.Σ.Τ."

19 Ο Mandleberg, C. John (Ancient and Accepted: The First One Hundred Years of the Supreme Council 33 Degrees for England and Wales, 1845-1945, 1945, σελ. 255-256), που είχε πρόσβαση στα αυθεντικά αρχεία του Υπάτου Συμβουλίου της Αγγλίας [SCLB I-V], αναφέρει μία ελαφρώς διαφορετική και ενδιαφέρουσα ιστορία.

Η βιβλιοθήκη του, που λέγεται ότι είχε 40.000 τόμους²⁰ (το 1890 αναφέρεται ότι έχει 20.000 τόμους²¹), μετά το θάνατό του πωλείται στη Ρώμη τον 1/1904 και περιείχε 1877 βιβλία, σε 4.000 τόμους, όπως τους καταμέτρησα²².

Αποκαλυπτικότατο με πληθώρα στοιχείων είναι το βιβλίο του φημισμένου καθηγητή Emile Legrand, που τον αποκαλεί θρασύ, αναιδή, απατεώνα, πλαστογράφο και πολλά άλλα, τα οποία αποδεικνύει πλήρως. Το μένος του γάλλου ακαδημαϊκού έγκειται σε μία παλαιότερη εξαπάτηση του γάλλου από τον πρίγκηπά μας. Στο βιβλίο αναφέρεται η πρώτη του ερωτική απογοήτευση στην Αγγλία, όταν προσπάθησε να αρραβωνιασθεί μία πλούσια Λονδρέζα, αλλά ο αρραβώνας χάλασε όταν ο πατέρας της δεσποινίδας ανακάλυψε ότι ο ήρώας μας δεν ήταν πρίγκηπας, αλλά ο πτωχευμένος έμπορος από τη Μαγχεστρία. Στο ίδιο βιβλίο βρίσκουμε τον κατάλογο των ανύπαρκτων βιβλίων στα οποία ο πρίγκηπας κάνει αναφορές, πλαστούς επιτάφίους, μέχρι και το πλαστό νόμισμα, που δήθεν ανέφερε τους Ροδοκανάκηδες του μεσαίωνα.

Ο ήρώας μας δεν ήταν όμως αμόρφωτος. Ήταν ευφυής, μιλούσε και διάβαζε άπταιστα γαλλικά, αγγλικά, ιταλικά, ίσως και λατινικά και γερμανικά. Αυτό προκύπτει από τη βιβλιοθήκη του και τα εξαιρετικά βιβλία που περιείχε. Αυτά ήταν κυρίως ιστορικά, γεωγραφικά, ειδικά για το βυζάντιο, το Αιγαίο, τα ιταλικά κρατίδια, το Μωριά, περιοχές της Ελλάδας, τις βασιλικές οικογένειες και τις γενεαλογίες τους, τα ιπποτικά τάγματα, την Ιερουσαλήμ και τους πάπες, την εραλδική, τη νομισματική. Υπήρχαν και λίγα βιβλία στην ελληνική, κυρίως αρχαίων συγγραφέων και περί της ελληνικής επανάστασης. Τέλος, υπήρχαν και τα βιβλία που έγραψε ο ίδιος, τα οποία είναι κυρίως ψευδεπίγραφα. Είναι ένα οπλοστάσιο για να δημιουργήσει τη γενεαλογία του, την οποία εκτύπωσε στη Ιταλία το 1884. Η γενεαλογία είναι πλαστή, και αναφέρει μεταξύ άλλων ότι υπήρχε ένα βυζαντινό βασίλειο στη Ρόδο, από το οποίο κατάγεται και ο ίδιος, όπου οι άνακτες της Ρόδου, Ροδ-άνακτες²³, μετονομάστηκαν Ροδοκανάκηδες.

Η βιβλιοθήκη θα άξιζε σήμερα εκατομμύρια ευρώ²⁴. Βιβλία σπάνια με

20 Γράμμα του Magnus Lagerberg σε Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895, σελ. 170.

21 Guigard Joannis, *Nouvel armorial du bibliophile*, 1890 (β' έκδ.), τόμ. II, σελ. 409.

22 Rossi Dario - *Catalogue des livres anciens et modernes composant la bibliothèque de feu Son Altesse Impériale le prince Demetrius Rhodocanakis de Chios*. Rome 1904.

23 Legrand Emile - *Dossier Rhodocanakis*, 1895, σελ. 55.

24 Επειδή με το Ροδοκανάκη όλα είναι ύποπτα, η πρώτη ερώτηση είναι εάν αυτή η βιβλιοθήκη ήταν πράγματι δική του. Το συμπέρασμά μου είναι ότι ήταν πραγματικά δική του. Αυτό προκύπτει από μία σειρά στοιχείων. 1ο όλα τα βιβλία είναι θεματικά αυτά ακριβώς με τα οποία ασχολείτο ο Ροδοκανάκης. 2ο το πιο πρόσφατο είναι του 1898, άρα 4 χρόνια πριν το θάνατό του. 3ο η λίστα περιλαμβάνει τα σπάνια πρακτικά ίδρυσης και συζητήσεων ΔΣ τόσο της Μεγάλης Ανατολής έτους 1872 όσο και του Υπάτου Συμβουλίου έτους 1872. Τα δύο αυτά βιβλία ο ίδιος ο Ροδοκανάκης τα εξέδωσε στο Λονδίνο και η δερματόδετη βιβλιογραφία φέρει το οικόσημό του. 4ο μερικά βιβλία έχουν αφιέρωση του συγγραφέα προς το Ροδοκανάκη. 4ο στα βιβλία περιλαμβάνεται το *Almanach de Gotha* ετών 1885, 1886, 1887, 1888, 1889 και 1890. Πριν το 1885 δεν εμφανιζόταν ο πρίγκηπας μας στο γενεαλογικό αυτό βιβλίο. Μετά το 1889 τον έσβησαν (Legrand, σελ. 62), όταν διαπίστωσαν ότι ήταν απάτη. Επίσης η βιβλιοθήκη έχει το βιβλίο του εξαπατηθέντος Lawrence Archer (Legrand, σελ. 81) καθώς και τα βιβλία του ίδιου του Legrand, καθώς και πικρά γράμματα του Legrand στον Ροδοκανάκη (vo. 1071). 6ο η συλλογή έχει σπάνια βιβλία του

περίκαλλες βιβλιοδεσίες. Αξιομνημόνευτο ωστόσο ήταν ότι περιείχε μόνο δέκα τεκτονικά βιβλία, εκ των οποίων τα 5 ήταν τόμοι του περιοδικού Πυθαγόρας 1882-1886 και δύο πρακτικών των συμβουλίων. Συνεπώς ο πρίγκηπας μας ήταν ανίδεος περί της ιστορίας του τεκτονισμού και το θέμα ουδόλως τον ενδιέφερε, όταν είχε άλλα βιβλία ακόμη και τότε πανάκριβα, με θέματα από τον Όμηρο και τον Πυθαγόρα και την Αθήνα και την Κέα και την Κάρυστο και τη Χίο μέχρι την ανατολή, τα νομίσματα της Αμοργού, το χριστιανισμό, τις τέχνες, τη μουσική και την ιδεολογία του γυναικείου στήθους και του τρόπου έλξης των γυναικών, πολλά από αυτά σε συλλεκτικές αριθμημένες εκδόσεις.

Παθιασμένος βιβλιόφιλος, μεγαλομανής με εμμονές αυτοκρατορικού ύψους, ροδόσταυρος και ισόβιος Ύπατος Μέγας Ταξιάρχης.

Ρομαντικός της ιπποτικής βυζαντινής ιστορίας, μαθητής του φημισμένου πλαστογράφου Κωνσταντίνου Σιμωνίδη, δεν δίσταξε να πλαστογραφήσει ό,τι απαιτείτο για να κατασκευάσει το γενεαλογικό του δένδρο.

Απεχθάνετο τον αριθμό 13 αλλά λάτρευε τις γυναίκες, σε αντίθεση με τον δάσκαλό του Σιμωνίδη.

Αυτή ήταν η βιογραφία του συνιδρυτή μας. Μία βιογραφία μοναδική, όσο μοναδική ήταν και αυτή άλλων σπουδαίων Τεκτόκων της εποχής.

ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Legrand Emile - Dossier Rhodocanakis, 1895. Απόλυτα απαραίτητο να διαβαστεί.
- Rossi Dario - Catalogue des livres anciens et modernes composant la bibliothèque de feu Son Altesse Impériale le prince Demetrius Rhodocanakis de Chios. Rome 1904.
- Rhodocanakis [His Imperial Highness the Prince ~] - The Imperial Constantinian order of St. George. A review of modern impostures and a sketch of its true history. By His Imperial Highness the Prince Rhodocanakis, London 1870.
- The Freemasons Magazine and Masonic Mirror, 1869, 1870.
- Ιστορία Εικονογραφημένη, τεύχος Ιανουαρίου 1978, άρθρο Ιωάννη Χατζηφώτη "Δημήτριος Ροδοκανάκης Δούκας, Άγγελος, Κομνηνός, Παλαιολόγος", τεύχος 115, σελ. 76-81.

Λέοντος Αλλατίου, με τον οποίο τόσο ασχολήθηκε ο Ροδοκανάκης. 7ο η συλλογή έχει τα ίδια τα βιβλία που έγραψε ο Ροδοκανάκης, συμπεριλαμβανομένου του τεράστιου έργου "Ιουστινιανί-Χίος" του 1900 και ένα καλλιγραφο χειρόγραφο του ίδιου του Ροδοκανάκη, 30 σελίδων, γραμμένο εν μέρει στα αγγλικά και εν μέρει στα γαλλικά και μία χειρόγραφη απάντηση του υπότη Lagerberg προς τον Ροδοκανάκη. 7ο στη βιβλιοθήκη περιλαμβάνονταν το ψευδο-γενεαλογικό δένδρο Ροδοκανάκη που ο τελευταίος έφτιαξε στην Ιταλία στον Crollanza (Legrand, σελ. 53, βιβλιοθήκη, βιβλίο νο. 502). Τέλος, η βιβλιοθήκη περιείχε κάποια πάρα πολύ σπάνια βιβλία (λ.χ. κωδ. 769, 774), όλα σε σχέση με το θέμα των Χιωτών Τζουστινιάνι, γράμματα από και προς το Ροδοκανάκη (λ.χ. 1092, 1070) κλπ. Τέλος, να σημειώσουμε, όπως μας διαβεβαίωσε ο εξαίρετος τέκτων Γεώργιος Καρρέρ, ένα τμήμα της βιβλιοθήκης βρίσκεται στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη.

- Χατζηπάνος Π., Ελληνικός ελευθεροτεκτονισμός 1740-1950.
- Official Report of the Proceedings relative to the foundation of the Grand Lodge of Greece and election of its Grand Master. Official report of the Proceedings relative to the establishment in Greece of the Supreme Council of the 33rd by the Prince Rhodocanakis. Athens, Freemason's Hall, London, 1872.
- Τσιμπιδάρος Βάσος - Οι Έλληνες στην Αγγλία. Αθήνα/Αλκαίος, 1974.
- Φυσεντζίδης Μ.-Λεφάκης Λ., Βιογραφία Δημήτριος Ροδοκανάκης", σε Ερεδώμ (περιοδικό εταιρείας ερευνών Σκωτικού Τύπου), τεύχ. 2-3, σελ. 179-188.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Ροδοκανάκιδος Δ. - Απάντησις εις τα του Λεγκράν κατηγορήσαντος αυτόν επί πλαστογραφίσει εγγράφων, Ερμούπολη 1909.
- Ροδοκανάκιδος Δ. - Γεώργιος Κορέσσιος, ~Αθήναι 1872
- Ροδοκανάκιδος Δ. - Λέοντος Αλλατίου Ελλάς, ~Αθήναι 1872
- Ροδοκανάκιδος Δ. - Κωνσταντίνος Ροδοκανάκης, ~Αθήναι 1872
- Ροδοκανάκιδος Δ. - Ιουστινιαναί-Χίος (1346-1884), Εν Σύρω, τύποις Ρενιέρη-Πρίντεζη, 1900.
- Ελευθερίου Μάνου - Το βιβλίο της άμμου εκδ. Τέταρτο, Ιουλ. 1986 (?).
- Κρουμπάχερ Κάρολος - Ιστορία της Βυζαντινής λογοτεχνίας, 1891/1897 (μετάφρ. 1900 από τα γερμανικά, εκδ. Μαρασλή, ανατύπ. 1974, τόμ. ΙΙΙ, σελ. 568).

Φίλιππος Δημητρίου 10/5/2018.